

با احتساب مصارف بودجه عمومی دولت به ازای هر ایرانی در سال آینده ۵ میلیون و ۴۶۰ هزار تومان هزینه می‌کشد. به گزارش اقتصادنیوز به نقل از خبرآنلاین، کل مصارف بودجه عمومی در

سال آینده برابر با ۴۵۴ هزار میلیارد تومان برآورد شده است که با احتساب جمعیت ایران، ۵ میلیون و ۴۶۰ هزار تومان به ازای هر نفر خواهد شد. و ۴۶۰ هزار تومان به ازای هر نفر خواهد شد. به این ترتیب سهم ایرانیان در ماه از این اعتبار

۴۵۵ هزار تومان می‌شود. این اعتبار به عبارت دیگر هزینه خدماتی است که سالانه ایرانیان در بخش‌های مختلف اعم از بهداشت و درمان و بیمه و قانونگذاری و … دریافت می‌کنند

خبر

سهم هر ایرانی از بودجه ۹۸ چقدر است؟

اشتغال ۳۱ هزار و ۷۰۰ نفری را ایجاد می‌کنند که تا کنون ۸ هزار و ۹۰۰ نفر مشغول بکار شده‌اند.

وی بیان کرد: از این ۳۷۱ پروژه ۱۲۰ پسروزه آن به لحاظ اهمیت جایگاه ویژه‌ای دارند و تحت عنوان پروژه‌های اولویت‌دار هستند که باید مورد توجه دستگاه‌ها قرار گیرند، ضمن آنکه ۹۴ درصد هزینه‌ها را به خود اختصاص داده‌اند.

سمنان	۱۵	مازندران	۲/۴-
کشور	۲۰	کشور	۱/۹

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس ارقام لایحه بودجه.

سرنانه اعتبارات هزینه‌ای استانی (یعنی بودجه هزینه‌ای استانی تقسیم بر تعداد ساکنین استان) حدود ۱۵۴هزارتومان است و سرنانه اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای (عمرانی) استانی برابر با حدود ۳۷هزار تومان است.

سرنانه درآمدها و اعتبارات استانی در لایحه سال (۱۳۹۸هزار تومان به ازای هر نفر)

استان	سرنانه درآمدهای استانی	سرنانه اعتبارات هزینه‌ای	سرنانه اعتبارات عمرانی استانی
کرمان	۸۸۸	۱۷۳	۱۸۵
کشور	۱۳۸۵	۱۵۴	۱۳۷

مأخذ: محاسبات تحقیق براساس ارقام لایحه بودجه.

فصل بودجه فقط زمستان نیست

بودجه کشور و تیوبات و التهاب مربوطه فقط مربوط به زمان تهیه آن در دولت، ارائه به مجلس و بررسی و تصویب آن در قوه مقننه (یعنی از اواخر پاییز تا اواخر زمستان) نیست. همانگونه که قبلاً گفته شد، تصویب بودجه در مجلس، صرفاً یک بخش از سیکل بودجه‌ای در کشور است و بخش مهم‌تری از آن پس از ابلاغ قانون و اجرای بودجه اتفاق می‌افتد:

– این‌که دقت اجرای بودجه چقدر است و ارقام پیش‌بینی شده چقدر با اجرا فاصله دارد؟

– این‌که قواعد مالی پیش بینی شده در اسناد بالادستی چگونه در فرایند اجرای بودجه رعایت می‌شوند؟

– این‌که آیا بودجه توانسته است اهداف اقتصادی یا توسعه‌ای که براساس آن تهیه شده است را محقق کند؟

–این‌که عملیات حسابداری و نقدی بودجه به درستی انجام شده و یا تخلفی در آن بروز کرده است؟ و …

تمام این موارد نیاز به شفافیت در عملکرد بودجه، گزارش دهی مناسب از طرف دولت، نظارت سیاستی و حسابداری مستمر از مجلس و توجه افکار عمومی طی سال بودجه‌ای دارد. بودجه بتواند در صورت پیش‌بینی و سیاست‌گذاری نامناسب یا اجرای ناقص و نادرست، عوارض متعددی در شرایط اقتصادی کشور به وجود آورد.

آن روی بودجه

سالیان سال، در دوره‌های مختلف، در دولت‌ها و مجلس‌های متفاوت، رویه این‌گونه بوده است که قبل از ارائه لایحه بودجه و در حین مذاکرات مربوط به بررسی بودجه در مجلس، انتظارات از این لایحه اوج می‌گیرد و با افزایش پوشش مطبوعاتی و رسانه‌ای و اخیراً شبکه‌های اجتماعی، بر این تنور دمیده می‌شود.

همزمان گروه‌های مختلف ذینفع یا گروه‌هایی که بودجه بر آنها تأثیرگذار است، از حقوق بگیر تا پیمانکاران بخش خصوصی تا کنسورزان تا یارانه بگیران از اقشار مختلف تا شرکت‌های فعال در بخش خصوصی به بودجه به عنوان مرهم درمان دردهای خود نگاه می‌کنند. این سُور و اشتیاق معمولاً پس از مدتی به سردی و بعضاً حتی تلخی می‌گراید و آن‌چه به گوش می‌رسد معمولاً ناراضیاتی و ابراز شکایت از قناس بودن بودجه و ناکافی بودن اعتبارات برای بخش فلان و بی‌توجهی به بخش بهمان و کسری زیاد و عمرانی کم و … است. اما چرا چنین است؟ آیا «مشکل اصلی بودجه»، در میان مشکلات فنی و غیرفنی متعدد مرتبط با فرایند بودجه، در شیوه‌ی نگارش بودجه و نحوه سند بودجه است که مثلاً با حضور یک سوپرمن بودجه‌ای، این مشکلات و ناراضیاتی‌ها و قناسی‌ها هم رفع شود؟

راه چاره چیست؟

آنگونه که گفته شد، انتظار از بودجه برای معجزه، به جای اصلاح دولت و اقتصاد، به راه اشتباه رفتن و دور خود چرخیدن است. پس راه چاره، اصلاح بیخ و بنیان و تاروپود اقتصاد است.

اقتصاد باید متنوع، غیرمتکی به نفت و دارای درآمدهای پایدار باشد و دولت هم باید خوش فکر، متکی به خواست و اراده مردم و به دنبال مصلحت بلندمدت مردم (و نه صرفاً رضایت کوتاهمدت آنها) باشد تا تصویر ترکیبی آن یعنی بودجه هم اصلاح شود.

نزدافزار فتوشاپ چادویی بودجه ریزی ما، به طور سنتی، در واقع به عنوان یک ویروس بزرگ که بر سیستم عامل زندگی اقتصادی کشور نرسشته و تصویر غلط از اقتصاد ارائه می‌دهد عمل می‌کند و انگیزه اصلاح را سلب کرده است. پس ظاهراً برای اصلاح اقتصاد، اول باید سیستم بودجه ریزی کشور را اصلاح کرد و در مرحله اول، ابراز کدهای نفت و درشت‌نمایی درآمدها را از آن سلسب کرد. راه حل فنی این موضوع، تدوین بودجه بر مبنای کسری بدون نفت و منع پیش برآورد منابع است. (مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش‌ها و پیشنهادهای جداگانه به ضرورت تدوین بودجه بر مبنای کسری بدون نفت پرداخته است) با تصحیح تصویر بودجه و در واقع، «راست‌نمایی بودجه به جای زیبنمایی آن»، کم‌کم مشکلات و راه حل‌ها پیش چشم می‌آیند و متوجه خواهیم شد که انتظار معجزه از کاغذ و لوح بودجه برای حل مشکلات بیهوده است و باید واقعیت و ساختار اقتصاد و مناسبات اقتصادی را ترمیم کرد تا اقتصاد ترمیم شود. در چنین صورتی است که دولت‌ها و مجلس‌ها ناگهان به طور واقعی خود را در معرض رأی مردم خواهند دید و نخواهند توانست با فتوشاپ نفت ضعف عملکردها را بپوشانند و در نتیجه به سمت راهکارهای عملیاتی تر و عملگرایانه‌تر حرکت خواهند کرد و در چنین فضایی، تعیین تکلیف و تصمیم‌گیری در حوزه‌های متعدد، شفاف‌تر و راحت‌تر و قابل‌سنجش‌تر صورت خواهد گرفت و مشکلات از دولتی به دولت دیگر و از مجلسی به مجلس دیگر، بدون حل آنها، موکول نخواهند شد.

از جمله اینکه:

– چه کار کنیم که اقتصادمان متنوع شود تا بودجه مان منابع درآمدی متنوع و پایدار داشته باشد؟

– چه کار کنیم (در عمل و نه در شعار) که کسب و کار غیرنفتی کشور رونق بگیرد مثلاً مجوزها را تسهیل کنیم

یا مقررات مربوطه در بازارهای مختلف را منطقی کنیم و… تا بتوانیم مالیات بیشتری بگیریم؟

– چه کار کنیم که صنعت کشور پویاتر شده و صادرات گراتر شود تا درآمد بیشتری به کشور بیاورد؟

– دانشگاه‌های ما و کارخانجات ما چه کار باید بکنند که حلقهٔ ارتباطی بین آنها و صنعت، تقویت شود و از وضعیت تولید کاغذ برای کاغذ و کاغذ برای ارتقا و … خارج شود؟

– بودجه باید به طور شفاف بتواند توضیح دهد که با وجود محدودیت منابع، چرا یک تومان منابع باید به بخش آموزش یا دفاع یا کشاورزی داده شود و در مقابل به درمان و فرهنگ و مسکن داده نشود و یا بالعکس.

– چرا یک بخش خاص نباید مالیات بدهد و بار خود را بر کرده دیگران بیاندازد و یا چرا یک بخش دیگر، مثلاً کشاورزی، از مالیات معاف شود تا چرخ آن بهتر بچرخد؟

– چرا قیمت‌گذاری برخی اقلام به گونه‌ای است که به هزینه از منابع کشور و هزینه تخریب سیستم قیمت‌ها، به تمام اقشار از ثروتمند و فقیر یارانه داده می‌شود؟

آیا مالیات‌های متعارفی مانند مالیات سوداگری باید داشته باشیم یا نداشته باشیم؟

– چرا داشتن ابزارهای تسهیل کننده رصد و کنترل جریان درآمد و ثروت از جمله کارخوان،

صندوق فروش و قواعد مرتبط ضرورت است و نبود آن حتی شایسته مجازات؟

– چرا باید یک طرح تحولی خاص در حوزه مسکن یا درمان اجرا شود و یا چرا نباید اجرا شود؟

– چرا کیفیت خدمات و خروجی برخی بخش‌ها علیرغم منابع اختصاص داده به آنها پایین است؟

– دولت چه کارهایی را نباید انجام دهد که هم هزینه‌اش کم شود و هم منابع برای کارهایی که باید انجام دهد

(و در حال حاضر انجام نمی‌دهد) فراهم شود؟ و…

تازه همه این‌ها برای وضعیت بدون تحریم است. به این فکر کنید که برای چاره اندیشی درباره تحریم در بودجه، علاوه بر کارهای فوق که ناظر به قوی کردن اقتصاد است، چه کارهای دیگری می‌توان کرد.

منبع: **مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی**

این گزارش، تصویری غیرفنی از لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ارائه می‌کند. برای خواندن این گزارش، سوادمقدماتی مالی یا اقتصادی خاصی نیاز نیست. مخاطب گزارش، عموم مردم هستند. به منظور ساده‌سازی، برخی اعداد، گرد شده و برخی جزئیات نادیده گرفته شده است. ارقام به تومان است.

رقم بودجه امسال ۱۷۰۳هزارمیلیارد تومان است. بودجه به دو بخش بودجه عمومی و بودجه شرکت‌ها تقسیم می‌شود. از این رقم، ۴۷۸هزارمیلیارد تومان بودجه عمومی و بقیه معادل ۱۲۲۵هزارمیلیارد تومان، بودجه شرکت‌ها و بانک‌های دولتی است.

بیباید وضعیت نفت در بودجه ایران را هم ببینیم:

ارقام مربوط به محاسبه سهم نفت در بودجه (اعم از نرخ تبدیل دلار به ریال، حجم صادرات و …) در بودجه ذکر نمی‌شود و باید آن را برآورد کرد. براساس محاسبه ما، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸اقیمت هر بشکه نفت خام و میعانات گازی حدود ۵۵۴دلار، متوسط نرخ برزخ دلار حدود ۶۰۰۰تومان (برای کالاهای اساسی حدود ۳۲۰۰ و برای سایر کالاهای حدود ۸۰۰۰تومان)، صادرات نفت حدود ۱٫۶۳۵میلیون بشکه در روز و صادرات گاز طبیعی حدود۴/۳میلیارد دلار فرض شده است.

سرجمع منابع نفت در بودجه نیز بیش از ۱۴۲هزارمیلیارد تومان در نظر گرفته شده است.

شایسته ذکر است که درآمدهای حاصل از فروش نفت و گاز به چهار جا تعلق میگیرد: بودجه، صندوق توسعه ملی، شرکت ملی نفت و شرکت ملی گاز. کل منابع حاصل از نفت در سال ۱۳۹۸حدود ۵۳۵میلیارد دلار است که سهم هر کدام از چهار قلم گفته شده عبارت است از:

- سهم بودجه عمومی: ۷۵/۲۳میلیارد دلار (معادل ۱۴۲هزارمیلیارد تومان در دو ردیف) ۲۱۰۰۹ و ۲۱۰۰۱۰
- سهم صندوق توسعه ملی: ۵۹/۶میلیارد دلار
- سهم شرکت نفت: ۵۴/۴میلیارد دلار
- سهم شرکت گاز: ۱۰/۰میلیارد دلار.

هر دلار کاهش قیمت نفت در سال آینده، سبب کاهش بیش از ۴/۲هزارمیلیارد تومان منابع بودجه خواهد شد. وابستگی بودجه به نفت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸حدود ۳۵درصد خواهد بود. البته باید توجه داشت که این نسبت کمتر از میزان واقعی است، زیرا منابع غیرنفتی لایحه در عمل خوش‌بینانه برآورد شده و تحقق کامل آن بعید است.

پایان عمر عمرانی؟

اصولاً سرمایه‌گذاری‌های عمرانی برای نگهداری و توسعه ظرفیت‌های اقتصادی انجام می‌شوند. به دلیل نبود قواعد مالی مناسب بودجه‌ای مرتبط با چرخه‌های اقتصادی (که مانع افت بودجه عمرانی به دلیل بالا و پایین شدن‌های نفت شود) و نیز، نبود نگاه میان مدت در تنظیم بودجه کشور (یعنی نگاه فقط به سال بودجه‌ای نباشد)، این قسمت از بودجه، معمولاً ارتباط مستقیمی با نوسان نفت پیدا کرده، به طوری که در سال‌های کمبود درآمد نفتی ناشی از کاهش قیمت نفت یا تحریم، این بخش نیز تحیف می‌شود و بخش اعظم بودجه به گذران امور (جاری) می‌ماند و هزینه‌های جاری می‌گذرد و عمر عمران با استفاده از پول نفت عملاً به سر می‌آید.

اعتبارات سرمایه‌گذاری‌های عمرانی (موسوم به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸حدود ۶۲هزارمیلیارد تومان در نظر گرفته شده که در مقایسه با رقم قانون سال ۲۰۲(۱۳۹۷هزارمیلیارد تومان) تغییری نکرده است.

(با توجه به تورم، این به معنی کاهش بودجه عمرانی است.) البته با توجه به میزان تحقق واقعی ارقام بودجه عمرانی در سالیان گذشته، حتی در صورت افزایش این عدد نیز، نمی‌توان در مورد آن تفسیر درستی داشت.

سهم من از بودجه

اگر کشور را به یک ساختمان تشبیه کنیم، یک سؤال این است که در قبال پول شارژی که به مدیر ساختمان می‌دهیم، در ماه چه خدماتی دریافت می‌کنیم؟ در مورد این سؤال تأمل کنید تا ادامه بحث را پی بگیریم. مصارف بودجه عمومی سال آینده ا حدود ۴۵۴هزارمیلیارد تومان است. این یعنی اینکه سهم هر ایرانی از مصارف بودجه در لایحه سال، ۱۳۹۸حدود ۵ میلیون و ۴۶۰هزار تومان در سال و یا به عبارتی حدود ۴۵۵ هزار تومان در ماه است.

هر ایرانی در ماه حدود ۶۰۰ تومان خرج مجلس شورای اسلامی می‌کند، ۳۱هزار تومان برای دفاع از کشور صرف می‌کند، ۲۰هزار تومان برای نظم و امنیت پرداخت می‌کند، ۴۵هزار تومان برای آموزش و پرورش و ۲۰هزار تومان برای آموزش عالی خرج می‌کند، ۱۴هزار تومان برای بهداشت و ۴۹هزار تومان برای پرداخت می‌کند، ۴۶۰۰تومان صرف تأمین منابع آبی کشور می‌کند، ۱۹۰۰تومان برای فرهنگ و هنر و ۱۳۰۰تومان برای دین و مذهب مصرف می‌کند، ۳۸۰۰تومان خرج ارتباطات می‌کند و ۳۰۰تومان صرف گردشگری و یک ۴۰۰تومان دیگر هم برای محیط زیست و … مشاهده می‌کنید که همچنان که بودجه نشان می‌دهد، هر ایرانی به طور متوسط در سال حدود ۵میلیون و ۴۹۹هزار تومان مالیات می‌دهد(در ماه ۱۵۴هزارتومان) و سسه برابر آن یعنی ۵ میلیون و ۴۶۰هزارتومان در سال خدمات دریافت می‌کند!

استان من در بودجه

حدود ۲۸درصد از منابع بودجه عمومی لایحه بودجه سال، ۱۳۹۸منابع استانی است. در طرف مصارف از کل اعتبارات (معادل ۴۰۷هزارمیلیارد تومان، حدود ۶ درصد اعتبارات، استانی است (معادل ۲۵هزارمیلیارد تومان). این رقم به این معنا نیست که بقیه بودجه مربوط به استان تهران است، بلکه به این معناست که این قسمت از بودجه در اختیار شورای برنامه ریزی توسعه استان (شورایی متشکل از استاندار و معاون برنامه ریزی وی و رؤسای ادارات کل استان‌ها و … موضوع ماده (۳۱) احکام دائمی و ماده (۴۴) قانون الحاق) قرار می‌گیرد و توسط این شورا درباره آن تصمیم‌گیری می‌شود.

باید توجه داشت که بخشی از بودجه غیراستانی نیز که – به صورت متمرکز (یعنی توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزرا) تصمیم گرفته می‌شود– در استان‌ها هزینه شود. اعتبارات استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸نسبت به قانون سال ۱۳۹۷کمی افزایش داشته به طوری که از رقم ۸/۲۱هزارمیلیارد تومان به ۲۴هزارمیلیارد تومان افزایش داشته (معادل) رشد ۱۰درصدی، در این بین اعتبارات هزینه ای رشد عمده ای نسبت به اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای داشته است به طوری که اعتبارات هزینه ای ۲۰ درصد رشد داشته است در حالی که اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای کمتر از ۳درصد رشد داشته است.

یکی از منابع مهم دیگر استان‌ها که صرف تملک دارایی سرمایه‌ای می‌شود از محل قانون استفاده متوازن از امکانات کشور است که بنابر آن سالیانه ۳درصد از بودجه عمومی باید جهت تعادل بخشی توسعه بین استان‌ها شود. این رقم در بودجه سال ۱۳۹۸برابر با ۱۴هزارمیلیارد تومان می‌باشد (معادل ۵/۳درصد از منابع عمومی) که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۷، ۱۴درصد رشد داشته است.

عنوان	عملکرد سال ۱۳۹۶	قانون سال ۱۳۹۷	لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	رشد لایحه ۱۳۹۸نسبت به قانون ۱۳۹۷ (درصد)
مجموع اعتبارات هزینه‌ای (سهم از منابع عمومی)	۹٫۵۴۴ (–)	۱۰٫۵۹۱ (۲/۷)	۱۲٫۷۵۲ (۳)	۲۰
مجموع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای عمرانی (سهم از منابع عمومی)	۷٫۰۴۱ (۱)	۱۱٫۱۸۴ (۲/۸)	۱۱٫۴۰۰ (۲/۸)	۱/۹
اعتبارات متفرقه انتقال یافته به استان	–	۶۰۸	۷۲۶	۱۹